

Ελεύθερή μου Κυθρέα, «Νόστιμον Ήμαρ»

της Λουκίας Μιχαηλίδου-Αργυρού*

Όπου κι αν πάμε, όπου και να ταξιδέψουμε η «πόλη» μας ακολουθεί... Η δική μας πατρίδα, στη σκέψη στην ψυχή μας, στα όνειρά μας παραμένει ζωντανή και αδούλωτη, όρθια, ελεύθερη Κυθρέα! Έτσι θα πρέπει σ' αυτόν τον ατέλειωτο, σκληροτράχηλο δρόμο της πολιτικής και της διπλωματίας να παραδώσουμε τη σκυτάλη της δύμησης στα παιδιά μας. Ένας μαραδώνιος ιστορίας πολιτισμού, αγώνων, αγιασμένης μνήμης και ιερού πόθου για λευτεριά!

Κάθε σπιδαμή γης, ένα κομμάτι χρυσάφι στην καρδιά μας, κάθε ανδρώπινη ψυχή μια ανάσα ζωής της πατρίδας, ολάκερης της Κύπρου μας.

Κομματιάστηκε η γη μας, τα παιδιά της σκορπίστηκαν στις πέντε Ηπείρους, ο λογισμός όμως και η ψυχή μας βρίσκουν το συναπάντημα ακούραστα και επίμονα.

Μια λέξη, ένας χαιρετισμός, μια φωτογραφία, μια εικόνα, ένας στίχος, ένα ποίημα κι η πατρίδα ανατέλλει, αναγεννιέται με μυριάδες φώτα και χρώματα, με μυριάδες ήχους αγαπημένους, μες την απλοχωριά την απλότητα που γλυκαίνουν τον πόνο της προσφυγιάς, τον πόνο του πικραμένου άπατρι, τον πόνο της ορφάνιας, της ξενιτιάς και ωδεί και σπρώχνει με δύναμη κι ελπίδα ν' ανακτήσουμε το χαμένο χρόνο του τόπου μας με όλη μας την αγάπη! Να περπατήσουμε ξανά στους ανδισμένους Κυθρεώτικους δρόμους μας με τη μεδυστική μυρωδιά των γιασεμιών, των κάτασπρων λεμονανθών, της ρος αγριοτριανταφυλλιάς με το ροδόσταγμα στα πέταλα, της αναστάσιμης πασχαλιάς με τις χίλιες υποσχέσεις ζωής και μετά θάνατον!!! Να βρεθούμε ξανά στους κάμπους με τα σπαρτά, τον πλούτο της γεννοβόλας γης, και να γεμίσουμε αγκαλιές ματοκόρυδα-μυρωδικά της πλάσης και κόκκινες παπαρούνες, χαμόγελα χαράς της δημιουργίας ενός Θεού, που δεν μας ξέχασε και σφράγισε και με άλλα χαμόγελα πολύχρωμα τους λόφους και τις ξερολιδιές των βουνών μας, με τις ανεμώνες και τα κυκλάμινα, κατάθεση ζωής, σημαίες της καρδιάς μας...

* Δασκάλα και Φιλολόγος. Επίτιμος Διευθύντρια Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Γ' Αθήνας. Διδάκτωρ Φιλοσοφίας Πανεπιστημίου Αθηνών.

Κλείνεις τα μάτια και ξανοίγονται γλυκές δύμησες, χίλια παράδουρα, κι ο δικός μας ήλιος διανοικτικός κι εμφαντικός αποκαλύπτει το δικό μας παράδεισο! Μια απόλυτη φωτεινή παρουσία και εν τη απουσία, όλος ο κόσμος μέσα μας, τίποτε δεν χάθηκε, το απόλυτο παράδοξο, το θαύμα της ζωής μας, η ελπίδα μας!

«Η Πόλη θα σε ακολουθεί»... Το χωριό μας με τους νοικοκύρηδες, με τους ανθρώπους της βιοπάλης αλλά και της αρχοντιάς στη ψυχή ζει και βασιλεύει!!

Κτυπούν οι καμπάνες Κυριακάτικα και οι επτά ενορίες μας είναι το παντοτεινό, ασίγαστο προσκλητήριο ειρήνης στο απρόσμενο σεργιάνι μας στον κόσμο! Κανείς δεν ξεχνά το συναπάντημα της προσευχής, κάθε μέρα γιορτής, που όλα συγκλίνουν σε μια άρρηκτη ενότητα, το πνεύμα του θεού και οι άνθρωποι, στον ιερό τόπο! Οικογένειες, φίλοι, συγχωριανοί, όλοι παρόντες, κι εκείνοι που έφυγαν παρόντες... Όλοι γνωστοί, όλοι με μια χαρμόσυνη καλημέρα, όλοι με το χαιρετισμό, εμείς όλοι είμαστε η πατρίδα! Όλοι συμμετείχαμε στα βαφτίσια των παιδιών μας, στις χαρές τις μοναδικές του γάμου των αγαπημένων, στη θλίψη του θανάτου γνωστών και φίλων! Όλα μας σφράγιζαν και έμεινε η χαρά και ο πόνος ανεξίτηλα σημάδια της γλυκιάς πατρίδας...

Στις μικρές αυλές μας κτίζαμε λιθάρι-λιθάρι τον κόσμο μας, σεργιανίζαμε στην απλοχωριά και την ανοιχτοκαρδοσύνη της μικρής μας γειτονιάς κι ονειρευόμασταν να πετάξουμε σ'ένα κόσμο ειρηνικό και δίκαιο... Τα πρώτα μας απλά γράμματα, οι πρώτοι μας δάσκαλοι, φώτιζαν τους δρόμους της προκοπής, να πορευτούμε με αγώνα, εντιμότητα, σεβασμό, πίστη και αγάπη για την πατρίδα και τον κόσμο. Μας βράβευαν την επίδοση, την ευγένεια, τους υψηλούς στόχους, την ευλογημένη επιτυχία. «Βραβεία ήθους και επίδοσης»!! από τους δασκάλους μας, από τους καθηγητές μας, φωτεινές μορφές, μέσα σε μια απλότητα, μέσα στο απέριπτο της καθημερινότητάς μας, αστέρια της γνώσης και του πνεύματος, οι γονείς και δάσκαλοί μας, οι σεβάσμιμοι ιερείς μας της προσευχής και της αγάπης, χάραζαν μονοπάτια στο άγνωστο δάσος των αναζητήσεών μας- τότε που ήταν και οι μόνες απαντήσεις, οι αυθεντίες της ομορφιάς, του μαγικού κόσμου της επιστήμης, της γνώσης του πνεύματος και του θεού, για να πορευτούμε με ασφάλεια ακόμη και όταν όλα γύρω μας χάνονται, να συνεχίζει η ζωή, ζωντανή των ανθρώπων μέσα στη δική της άσβεστη αλήθεια, μέσα στη λεβεντιά του ανυπόταχτου, του αδούλωτου, του λεύτερου, του πιστού... Αυτό ήταν και το πολύτιμο δα-

κτυλίδι, η αρχοντιά μας και ο πλούτος μας, η σχέση μας με τον κόσμο και το άπειρο, η πατρίδα μας άπαρτη πολιτεία, απάτητα κάστρα οι δύμησες, οι μνήμες μας, αιώνια προίκα μιας άσβεστης αγάπης!!

Μικρές οι γειτονιές, μεγάλα τα όνειρα, απλοί οι άνθρωποι, μικρή η ζωή, αιώνιοι οι πόθοι και ιεροί, μες στη στιγμή όλος ο χρόνος, όλος ο τόπος μας κι εμείς παρόντες, από τις πέντε ηπιείρους, παρόντες! Οι ξένοι ξεχνούν, αδιαφορούν, εκμεταλλεύονται τον ξένο τόπο, τον δικό μας τόπο, κι εμείς κρατάμε πολύτιμο φυλακτό το κάθε λιθάρι, την κάθε στροφή, το κάθε σπίτι, το κάθε δένδρο μας, το κιούλι στη γλάστρα, το μοσοχυριστό φούλι στο μικρό ντελικάτο ποτήρι, τους βαδιά μωβ ταπεινούς μενεξέδες της αυλής μας, τα άσπρα κρινάκια της επανάστασης της Άνοιξης, της δικής μας αιώνιας Άνοιξης, τα δαντελένια σεμέν της παράδοσης στα καρυδένια σκαλιστά τραπέζια μας, την αρχοντιά την άμετρη των σπιτιών μας με το γλυκό της φιλοξενίας μας, τις αγαπημένες μορφές συγχωριανών και φίλων μας, μικρές ιστορίες, αυτά που ζήσαμε, εύκολα και δύσκολα, χαρές και δάκρυ, όλα τα δικά μας, δυνατοί χτύποι της καρδιάς μας, η κληρονομιά μας, μοναδική για όσους έρχονται, το Μέλλον το δικό μας, η ελπίδα μας!!

Κλείνω τα μάτια κι αναδύονται χίλιες εικόνες, ήλιος της Ανατολής, αποκαλυπτική, γλυκιά η πατρίδα, όλο φως και δύναμη, ομορφιά από τα νιάτα που σταμάτησαν το χρόνο... Σαν να μην πέρασαν τα χρόνια μας, ούτε μια στιγμή, χίλιες πηγές ζωής αναβλύζουν μέσα μας... Είμαστε εμείς τότε, τώρα και πάντοτε, κι η Πατρίδα μας, μοναδική και απέραντη, τα παιδιά μας και τα παιδιά των παιδιών μας, αδάνατη πατρίδα μας, η καρδιά της καρδιάς μας, η ψυχή της ψυχής μας, πατρίδα μου, πατρίδα ηρώων!!

Μνήμη και Αλήθεια, μισεμός και «νόστιμον ήμαρ», το ίδιο μας καράβι μας ταξιδεύει στο Είναι μας, ο Οδυσσέας της καρδιάς μας, ο πόθος του Έλληνα, η ελεύθερη πατρίδα, η «ελεύθερη Κυθρέα μας» να μας καλωσορίζει με τα ψηλόλιγνα κυπαρίσσια της, με τα δροσερά νερά του Κεφαλόβρυσου, με τις ειρηνικές πανάρχαιες ελιές της, ευλογημένος τόπος, με το πράσινο της πορτοκαλιάς και λεμονιάς, μεσογειακό φιλί, με το δρόσιμα της υπερήφανης λεύκας και το πέταγμα των πουλιών μες τα φυλλώματα και τις φωλιές των χελιδονιών στα κόκκινα κεραμίδια των σπιτιών μας, ο ερχομός της Άνοιξης, υπάρχει η Άνοιξη... Και θα σημάνουν τα καμπαναριά των εκκλησιών και θα κτυπήσουν και τα σήμαντρα στα μικρά ξωκκλήσια, κι εκείνο που δεσπόζει ψηλά στο λόφο, του Αρχαγγέλου Μιχαήλ με τη φτερούγα του ν' αγκαλιάζει τον κάμπο ως τα ριζά

της πρωτεύουσας και πιο πέρα! Τόσος ουρανός και τόση αγιοσύνη στην όμορφη πατρίδα κι εμείς αφήναμε την προσευχή μας στα πόδια των αγγέλων και στη ποδιά της Παναγιάς, να προκόψουμε. Εδώ θα εναποθέσουμε και το τάμα του γυρισμού...

Κοιτώ με νοσταλγία τις φωτογραφίες αυτών που μας φεύγουν, φίλων, συγχωριανών μας, των δικών μας γονιών... Ο πόνος για το ανεκπλήρωτο τάμα του γυρισμού δένεται πικρός κόμπος στο λαιμό, σφίγγει την καρδιά, πονά όλο το σώμα κι η ψυχή μας... Αποχαιρετισμός χωρίς το γυρισμό... Κλείνω τα μάτια και είναι το χαμόγελό τους μέσα στα μάτια μου, όλο φως, ενέργεια ζωή και αγάπη. Ακούω τα βήματα, τους αποφασιστικούς δρασκειλισμούς του άνδρα, τον ευγενικό βηματισμό της γυναίκας, το νεανικό κρυστάλλινο γέλιο στις χαρές μας, το ρυθμικό χορευτικό των μαθητριών στην πλάτεια του χωριού, με τη χορωδία να γεμίζει Ελλάδα και λεβεντιά τα όνειρά μας και οι γονείς και φίλοι να χειροκροτούν με απεριγράπτη χαρά και υπερηφάνεια τα λυγερά νιάτα, την υπόσχεση της ζωής και της αγάπης! Εκεί ξεχώριζαν και οι πρωταγωνιστές, οι ήρωες του δράματος- όλα σε μια άρρηκτη ενότητα, ο δήμαρχος επιβλητικός και αγέρωχος, οι ιερείς σεβάσμιοι και μακρινοί στον κόσμο της αγιοσύνης, οι δάσκαλοί μας σοβαροί με έγνοια κι ευθύνη για τα δρώμενα και τα παιδιά, το καμάρι όλων, γεμάτα δράση και δύναμη. Η δεία μουσική του βιολιού και της μελωδικας των παιδικών κι εφηβικών μας χρόνων μας συνοδεύει στα χρόνια της υπομονής... Είναι ο ιερός μυστικός μας χώρος της συνάντησης, η μνήμη και το τάμα μας!

«Μισεύω και τα μάτια μου δακρύζουν λυπημένα»... Χορεύαμε και τραγουδούσαμε παιδιά τότε τους στίχους της καρδιάς ... Τώρα τους ζούμε και νοσταλγούμε την «Πόλη» που μας ακολουθεί... Το «νόστιμον ήμαρ», η Ιθάκη του Οδυσσέα, το τέλος μιας φοβερής Οδύσσειας!. Φουρτούνες και πέλαγα, ο θυμωμένος Ποσειδώνας, οι Λαιστρυγόνες και οι Κύκλωπες, σειρήνες μαγευτικές και μάγισσες της λήθης, οι επικίνδυνοι μνηστήρες, όλα τα στοιχεία και τέρατα, και η δικιά μας Οδύσσεια και ο πολυμήχανος Οδυσσέας της φυλής μας δείχνει το δρόμο... Ο άνδρας ο πολύτροπος, ο αιώνιος Έλληνας, ο ανυπότακτος, οι γερές μας, βαδιές ρίζες ως τα έγκατα της γης ... Ο γέρο Δήμος της κλεφτουριάς, ο γέρο πλάτανος της αυλής... Θροίσματα, φωνές, φωνές λευτεριάς.... «Πότε θα κάνει ξαστεριά πότε θα φλεβαρίσει», Ελευθέρη Κυθρέα μας, γη της γης μας!...